ΤΟ ΘΕΜΑ

Αυστηρή προειδοποίηση

Το πόσο τεταμένη είναι η κατάσταση το δείχνει η ταξιδιωτική οδηγία που εξέδωσε το Στέιτ Ντιπάρτμεντ, η οποία αυξάνει τον βαθμό επικινδυνότητας της Τουρκίας και προειδοποιεί τους Αμερικανούς πολίτες για κίνδυνο απαγωγής, τρομοκρατικής επίθεσης και παράνομης φυλάκισης

Η Αθήνα ανησυχεί για το «διαζύγιο» ΗΠΑ - Τουρκίας

Η ρήξη του Ερντογάν με το ΝΑΤΟ και η στροφή του προς τη Μόσχα προβληματίζουν τους αξιωματούχους της ελληνικής κυβέρνησης, που εκτιμούν ότι η Αγκυρα θα είναι ανεξέλεγκτη εκτός Συμμαχίας

Του **ΠΑΝΑΓΗ ΓΑΛΙΑΤΣΑΤΟΥ**
p.galiatsatos@realnews.gr

Ανησυχία προκαλεί στην Αθήνα το διαφαινόμενο «διαζύγιο» της Τουρκίας με τις ΗΠΑ, λόγω της αγοράς των ρωσικών πυραύλων S-400. Κυβερνητικά στελέχη θεωρούν πως η πιθανή ρήξη στις σχέσεις των δύο χωρών για το θέμα αυτό, σε συνδυασμό με τη στροφή του **Ταγίπ Ερντογάν** προς τη Μόσχα, θα μπορούσε να οδηγήσει την Τουρκία ακόμα και εκτός ΝΑΤΟ και να την καταστήσει εντελώς ανεξέλεγκτη. Ταυτόχρονα, η Αθήνα φοβάται επικίνδυνα παιχνίδια και κλιμάκωση της έντασης από την Αγκυρα στην ανατολική Μεσόγειο, με τη στήριξη της Μόσχας, καθώς τα συμφέροντα των δύο χωρών στην περιοχή ταυτίζονται. Ενα πρώτο δείγμα γραφής για τις τουρκικές προθέσεις ήταν η επιστολή-πρόκληση της Τουρκίας στα Ηνωμένα Εθνη, με την οποία διεκδικεί για λογαριασμό της τις ελληνικές και κυπριακές θαλάσσιες ζώνες πέραν του 28ου μεσημβρινού (δηλαδή από τη Ρόδο έως τις κυπριακές ακτές), αγνοώντας όχι μόνο το Καστελλόριζο, αλλά και την υφαλοκρηπίδα μεγάλων νησιών, όπως είναι η Ρόδος και η Κρήτη, καθώς και τα δικαιώματα της Κύπρου.

Ενδιαφέρον για το Αιγαίο

Βεβαίως η κλιμάκωση της έντασης στις σχέσεις των ΗΠΑ με την Τουρκία έχει ήδη ως πρώτο και σημαντικό αποτέλεσμα την αναβάθμιση της γεωπολιτικής σημασίας της χώρας μας για την Ουάσιγκτον. Οι Αμερικανοί μιλούν με θερμά λόγια για την Ελλάδα, δείχνουν -για πρώτη φορά- ενδιαφέρον για την τουρκική παραβατικότητα στο Αιγαίο και μας προσφέρουν (επίσης για πρώτη φορά) F-35. Οπως λένε στελέχη του ΥΠΕΞ, όσο η κατάσταση στις αμερικανοτουρκικές σχέσεις παραμένει στο σημερινό επίπεδο των πιέσεων του **Ντόναλντ Τραμπ** προς τον Ερντογάν, αυτό συμφέρει και ενισχύει την Ελλάδα. Ομως, το ενδεχόμενο ολικής ρήξης ανάμεσα στην Τουρκία και τις ΗΠΑ, που δεν είναι διόλου απίθανο, αφού ο Ερντογάν δείχνει αποφασισμένος να υλοποιήσει τη συμφωνία για τους S-400, προκαλεί μεγάλη ανησυχία. Το κρίσιμο χρονικό διάστημα εκτείνεται έως τις 19 Ιουλίου, την ημερομηνία, δηλαδή, που θα παραδοθούν οι ρωσικοί πύραυλοι στην Τουρκία. Η Ουάσιγκτον έχει προειδοποιήσει ότι αυτό θα οδηγήσει σε ακύρωση της πώλησης των F-35 και δείχνει διατεθειμένη να εντείνει την πίεση στη γειτονική χώρα, μεταξύ άλλων και με οικονομικές κυρώσεις. Η Αγκυρα έχει ήδη απαντήσει πως, αν οι ΗΠΑ δεν παραδώσουν τα F-35, τότε θα στραφεί αλλού για να συμπληρώσει τον εξοπλισμό της. Το πόσο τεταμένη είναι η κατάσταση το δείχνει η ταξιδιωτική οδηγία που εξέδωσε το Στέιτ Ντιπάρτμεντ, η οποία αυξάνει τον βαθμό επικινδυνότητας της Τουρκίας και προειδοποιεί τους Αμερικανούς πολίτες για κίνδυνο απαγωγής, τρομοκρατικής επίθεσης και παράνομης φυλάκισης. Σε αυτό το πλαίσιο, διαμορφώνεται ένα εκρηκτικό σκηνικό. Αν οι Αμερικανοί δεν καταφέρουν να «γονατίσουν» τον Ερντογάν μέσω της αποσταθεροποίησης της τουρκικής οικονομίας, αυτός θα είναι εντελώς ανεξέλεγκτος, σε αντιπαλότητα με τη Δύση και στην αγκαλιά της Μόσχας.

> Η Τουρκία διεκδικεί για λογαριασμό της τις ελληνικές και κυπριακές θαλάσσιες ζώνες πέραν του 28ου μεσημβρινού, από τη Ρόδο έως τις κυπριακές ακτές

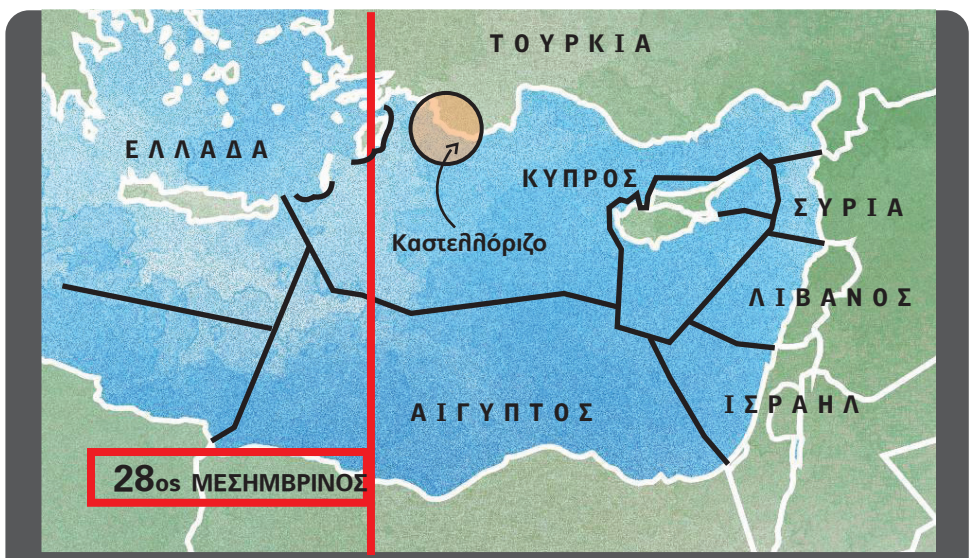

Η Τουρκία διεκδικεί μέσω της επιστολής ολόκληρη την ελληνική και κυπριακή ΑΟΖ ανατολικά του 28ου μεσημβρινού

ΠΗΓΗ: Liberal.gr

Στην Αθήνα δεν έχουν καμιά αμφιβολία πως σε αυτήν την περίπτωση η Ελλάδα και η Κύπρος θα βρεθούν στην «πρώτη γραμμή» και ότι η ανατολική Μεσόγειος θα καταστεί πεδίο αντιπαράθεσης. Εκεί, Ρώσοι και Τούρκοι έχουν κοινό συμφέρον να εμποδίσουν την εκμετάλλευση των υδρογονανθράκων. Οι Ρώσοι γιατί απειλείται η δεσπόζουσα θέση τους στην ευρωπαϊκή αγορά αερίου και οι Τούρκοι επειδή οι κινήσεις και οι πρωτοβουλίες που αναπτύσσονται με τις ευλογίες των ΗΠΑ (γεωτρήσεις στην κυπριακή ΑΟΖ, αγωγός EastMed) τους αγνοούν και τους παρακάμπτουν. Μια γεύση για το πόσο ενοχλητική μπορεί να γίνει η συνεργασία αυτή έχει πάρει ήδη η Κυπριακή Δημοκρατία σε σχέση με την ειρηνευτική δύναμη του ΟΗΕ (UNFICYP), καθώς τυχόν αποχώρησή της θα προκαλούσε σοβαρές αναταράξεις στη Μεγαλόνησο. Εμπειροι διπλωμάτες πιστεύουν πως η απόφαση του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ που συνδέει την παραμονή της UNFICYP με την πρόοδο στις διαπραγματεύσεις για το Κυπριακό θα ήταν στο παρελθόν αδιανόητο να ληφθεί λόγω ρωσικού βέτο και εκτιμούν πως η προσέγγιση της Τουρκίας με τη Ρωσία έχει ήδη μεταβάλει τις ισορροπίες στο Σ.Α.

Τι λέει η επιστολή

Για το ότι η ανατολική Μεσόγειος βρίσκεται στο επίκεντρο του τουρκικού ενδιαφέροντος, το αναδεικνύει η επιστολή που έστειλε πρόσφατα (στις 18/3/2019) στη Γενική Συνέλευση ο μόνιμος αντιπρόσωπος της Αγκυρας **Φεριντούν Σινιρίογλου**. Εκεί η Αγκυρα επικαλείται για πρώτη φορά τόσο εμφατικά ότι «διαθέτει τη μακρύτερη ηπειρωτική ακτογραμμή στην ανατολική Μεσόγειο» και δηλώνει πως τα εξωτερικά όρια της τουρκικής υφαλοκρηπίδας στη συγκεκριμένη περιοχή ακολουθούν τη «μέση γραμμή μεταξύ της τουρκικής και αιγυπτιακής ακτογραμμής, μέχρι του σημείου που θα οριοθετηθεί δυτικά του 28ου μεσημβρινού», ενώ αμφισβητεί εκ νέου την Κυπριακή Δημοκρατία. Η επιστολή αυτή αποκαλύπτει το πλήρες εύρος των τουρκικών διεκδικήσεων απέναντι στην Ελλάδα και στην Κύπρο.

Ωστόσο, πέρα από τις πιθανές προκλήσεις μιας αχαλίνωτης Τουρκίας στην ανατολική Μεσόγειο, και η προμήθεια ρωσικών οπλικών συστημάτων από την Τουρκία (και ιδιαίτερα των εξελιγμένων και αποτελεσματικών S-400) προβληματίζει την Αθήνα. Την ανησυχία αυτή δεν έκρυψε ο υπουργός Αμυνας **Ευάγγελος Αποστολάκης**, ο οποίος δήλωσε πως «το θέμα μάς απασχολεί από την ημέρα που ανακοινώθηκε. Δεν μπορούμε να το προσπεράσουμε, ούτε να θεωρήσουμε ότι είναι μια κίνηση αμυντική». Το ενδεχόμενο αμερικανοτουρκικής ρήξης ενισχύει την πιθανότητα να προχωρήσει η Τουρκία σε αγορά και ρωσικών αεροσκαφών, κάτι που θα άλλαζε εντελώς τις ισορροπίες ισχύος και θα υποχρέωνε τη χώρα μας σε εξοπλισμούς.

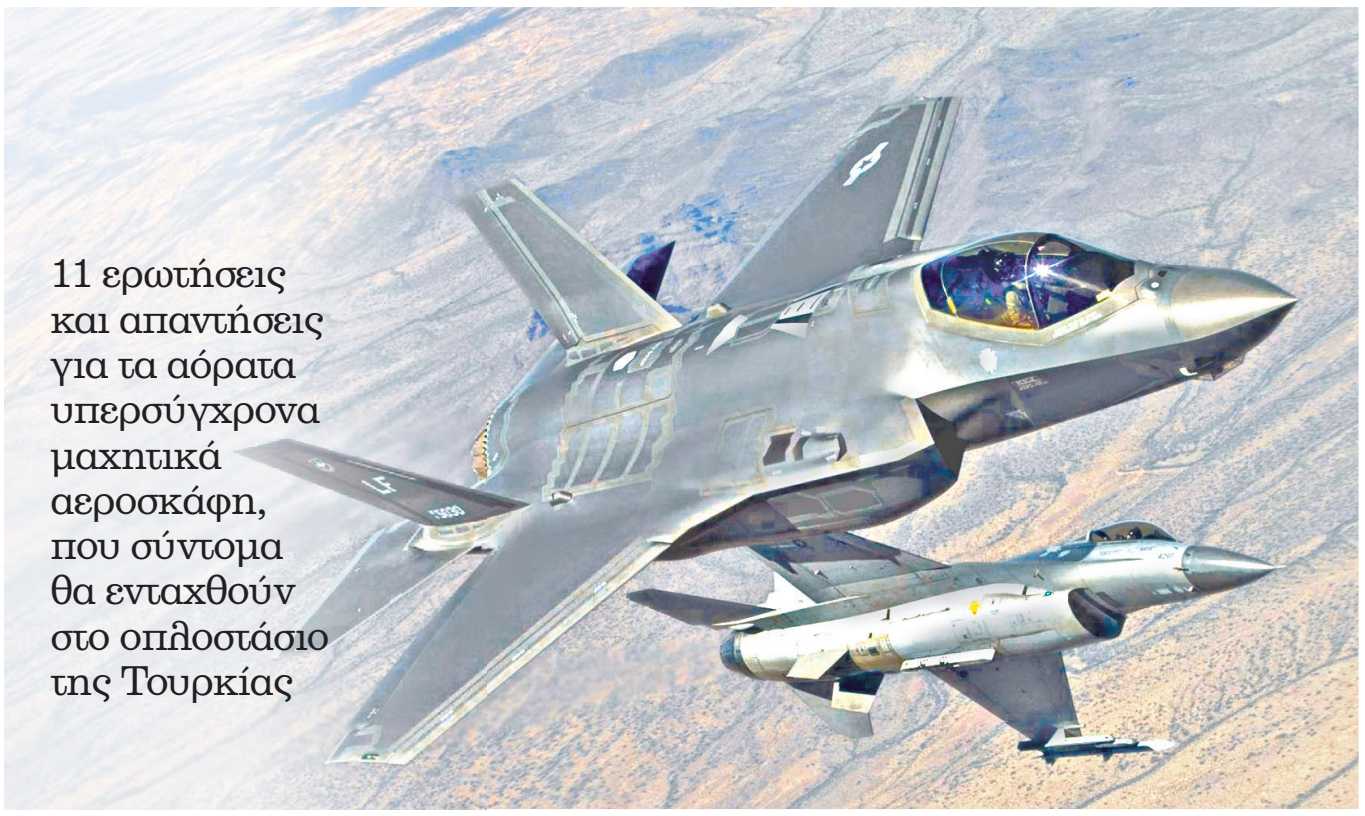

11 ερωτήσεις και απαντήσεις για τα αόρατα υπερσύγχρονα μαχητικά αεροσκάφη, που σύντομα θα ενταχθούν στο οπλοστάσιο της Τουρκίας

Μπορεί η Ελλάδα να αγοράσει τα F-35;

Του **ΠΑΡΙ ΚΑΡΒΟΥΝΟΠΟΥΛΟΥ**

p.karvounopoulos@realnews.gr

Μπορεί η Ελλάδα να αγοράσει τα υπερσύγχρονα αμερικανικά αεροσκάφη F-35, όπως αυτά που περιμένει να παραλάβει η Τουρκία; Το θέμα προέκυψε τις τελευταίες ημέρες, μετά τις σχετικές δηλώσεις του ΥΕΘΑ **Ευάγγελου Αποστολάκη** και του Αμερικανού πρέσβη στην Αθήνα **Τζέφρι Πάιατ**. Από τη θεωρία στην πράξη η διαδρομή είναι πολύ μεγάλη. Οπως και η ιστορία Ελλάδας και F-35, καθώς μέχρι τώρα, αν και υπήρξαν αρκετά «κλεισμένα ραντεβού», αυτά δεν πραγματοποιήθηκαν.

Πώς μπορεί η Ελλάδα της κρίσης να συζητά, έστω, το ενδεχόμενο αγοράς ενός τέτοιου αεροσκάφους; Είναι το πρώτο εύλογο ερώτημα κάθε φορολογούμενου πολίτη. Υπάρχουν πολλά ακόμη ερωτήματα στα οποία θα προσπαθήσουμε να απαντήσουμε.

Γιατί η Ελλάδα δεν συμμετέχει στο πρόγραμμα συμπαραγωγής του F-35 όπως η Τουρκία;

Στην Ελλάδα προτάθηκε τουλάχιστον τρεις φορές η συμμετοχή της στο πρόγραμμα. Δεν είπαμε «όχι». Απλώς, δεν απαντήσαμε ποτέ! Και οι τρεις προτάσεις έγιναν επί κυβερνήσεων ΠΑΣΟΚ και Ν.Δ. Ολες δεν εισάκουσαν καμία από τις εισηγήσεις της Π.Α., που ζητούσε νέο αεροσκάφος από τις αρχές του 2000. Επέλεγαν πάντα τη «δοκιμασμένη» λύση της προσθήκης νέων F-16, τα οποία σημειωτέον κατασκευάζονται από την ίδια εταιρεία που κατασκευάζει και το F-35.

Πρέπει η Ελλάδα, έστω και τώρα, να αγοράσει το F-35;

Ο Α/ΓΕΕΘΑ Χρήστος Χριστοδούλου δήλωσε σε δημοσιογράφους αυτή την εβδομάδα ότι, έτσι όπως είναι τα πράγματα, «για αεροσκάφος πέμπτης γενιάς το F-35 αποτελεί μονόδρομο». Ωστόσο, υπάρχει ήδη στα σκαριά σχέδιο Γερμανίας-Γαλλίας για κατασκευή νέου αεροσκάφους που θα αντικαταστήσει τα Eurofighter και Rafale. Πολλοί θεωρούν ότι είναι καλύτερο η Π.Α. να μπει από την αρχή σε ένα νέο πρόγραμμα, για να κερδίσει όσα περισσότερα μπορεί σε βιομηχανική συμπαραγωγή. Από το F-35 δεν μπορεί να πάρει τίποτα.

Μας κάνει το F-35;

Οι πληροφορίες που υπάρχουν για το αεροσκάφος είναι θετικές. Διαθέτει όλη την τεχνολογία αιχμής και βασικό του πλεονέκτημα είναι ο «δικτυοκεντρικός» ρόλος που μπορεί να παίζει στον αέρα, τροφοδοτώντας με πληροφορίες και εικόνα άλλα αεροσκάφη.

Είναι πράγματι αόρατο;

Εχει στοιχεία stealth. Το ίχνος του, όταν πετά μόνο με τα όπλα που βρίσκονται εντός της ατράκτου, είναι ελάχιστο. Οτιδήποτε άλλο «φορτωθεί» πάνω στο αεροσκάφος μειώνει σημαντικά τα στοιχεία stealth που έχει. Οπως λένε οι αεροπόροι, θα είναι δύσκολα ανιχνεύσιμο, αλλά όχι τελείως αόρατο.

Μπορούμε με F-35 να «δούμε» τα τουρκικά F-35;

Οχι, είναι η κατηγορηματική απάντηση που δίνουν όλοι οι αεροπόροι. Τα τουρκικά F-35 δεν θα είναι ορατά από τα ραντάρ των «ελληνικών» F-35. Πρέπει να αναζητηθούν άλλοι τρόποι αντιμετώπισής τους.

Πόσο κοστίζει;

Αν και η τιμή εξαρτάται από τη διαμόρφωση που παραγγέλνει κάθε χώρα, ο μέσος όρος του κόστους ενός F-35 είναι στα 100 εκατομμύρια δολάρια για κάθε αεροσκάφος!

Μπορεί η Ελλάδα να πληρώσει τόσα χρήματα;

Αυτή τη στιγμή η απάντηση είναι «όχι». Ωστόσο, γίνεται επεξεργασία διαφόρων σεναρίων. Ενα από αυτά θέλει να «φρενάρει» η αναβάθμιση των F-16, η οποία μπορεί να αντικατασταθεί από μια διαδικασία «ενισχυμένου συμμαζέματος» των αεροσκαφών. Η αναβάθμιση των αεροσκαφών θα κοστίσει 1,5 δισ. δολάρια.

Πόσα αεροσκάφη μπορεί να αγοράσει η Ελλάδα;

Στην καλύτερη περίπτωση 10 έως 12 F-35, δηλαδή μία μοίρα. Οι αεροπόροι λένε ότι είναι αρκετά για «να μας πάνε ένα βήμα μπροστά επιχειρησιακά». Ενα τέτοιο αεροσκάφος μπορεί να κάνει τη δουλειά πέντε παλαιότερων.

Υπάρχει μειονέκτημα σε αυτή την αγορά;

Το κόστος χρήσης του αεροσκάφους είναι θέμα που προβληματίζει τους επιτελείς. Η ώρα χρήσης του υπολογίζεται να είναι πολύ πιο ακριβή από αυτή του F-16, η οποία έχει υπολογιστεί περίπου στα 15.000 ευρώ.

Υπάρχουν αεροπλάνα που μπορούν να δοθούν στην Ελλάδα;

Υπάρχουν και βέβαια δεν είναι τα τουρκικά, που προς το παρόν «παρκάρονται» στην Αριζόνα, μέχρι ο Ερντογάν να «γίνει καλό παιδί». Οι Ιταλοί θα «κόψουν» μεγάλο αριθμό από τις παραγγελίες τους, συνεπώς το να βρεθούν αεροσκάφη για την Ελλάδα είναι μάλλον το μικρότερο πρόβλημα.

Γιατί οι Αμερικανοί θέλουν να δώσουν F-35 στην Ελλάδα;

Εκτός από το προφανές, που είναι τα χρήματα που θα κερδίσει η Lockheed Martin, οι Αμερικανοί θέλουν και με αυτό τον τρόπο να στείλουν ένα μήνυμα στον Ερντογάν ότι δεν είναι αναντικατάστατος. Η απίθανη περίπτωση να πάνε όλα στραβά με την Τουρκία υποχρεώνει τους Αμερικανούς να έχουν plan b για τη «νοτιοανατολική πτέρυγα» του ΝΑΤΟ. Σε αυτό το σχέδιο η Ελλάδα δεν μπορεί παρά να έχει ρόλο πρωταγωνιστικό. Συνεπώς, θα πρέπει να έχει και οπλοστάσιο που να βολεύει το ΝΑΤΟ και τις ΗΠΑ. Τα F-35 είναι αυτή τη στιγμή το Α και το Ω της αμερικανικής στρατιωτικής μηχανής.

Η γοητεία της παλιάς φωτογραφίας

η άποψη

του **ΔΗΜΗΤΡΗ ΚΑΜΠΟΥΡΑΚΗ**

ΑΥΤΗ την περίοδο, το κοινό της Νέας Υόρκης μπορεί να επισκεφθεί μια εξαίρετη έκθεση σπάνιων φωτογραφιών της περιόδου 1860-80. Πολύ ενδιαφέρον, αν αναλογιστούμε πόσα εκατομμύρια φωτογραφίες ρίχνονται καθημερινά στο Facebook ή στο Instagram. Η πρώτη φωτογραφία τραβήχτηκε το 1826, ενώ εμείς πολεμούσαμε ακόμα τους Τούρκους. Η πρωτόγονη κάμερα χρειάστηκε οκτώ ολόκληρες ώρες για να αποτυπώσει τα θολά περιγράμματα από τις στέγες ενός γαλλικού χωριού. Στο τελευταίο Μουντιάλ, τετρακόσιες αυτόματες ψηφιακές φωτογραφικές μηχανές ήταν ενσωματωμένες σε όλα τα σημεία των γηπέδων και τραβούσαν ακατάπαυστα. Κάθε φάση, κίνηση ή γκριμάτσα μέσα στο γήπεδο εμφανίζονταν σε πραγματικό χρόνο σε ψηφιακό κέντρο του Λονδίνου. Από κει, σε δέκατα του δευτερολέπτου, διανέμονταν σε όλη την υφήλιο. Η εκτίναξη ενός τερματοφύλακα βρισκόταν φωτογραφικά αποτυπωμένη σε μια ιστοσελίδα στην άλλη άκρη του πλανήτη, μέχρι ο αναγνώστης της να σηκώσει το φλιτζάνι του καφέ και να πιει μια γουλιά. Στον πόλεμο της Κορέας (1950-53), οι πολεμικοί ανταποκριτές των ελληνικών εφημερίδων έστελναν αεροπορικώς τα φιλμ -μέσω Ιαπωνίας και ΗΠΑ- στην Ελλάδα, με αποτέλεσμα οι φωτογραφίες από το μέτωπο να δημοσιεύονται στην πατρίδα μετά από μια εβδομάδα. Συχνά, ο χαμογελαστός φαντάρος που καμάρωναν οι συγγενείς του στο ολόφρεσκο πρωτοσέλιδο της αθηναϊκής εφημερίδας, ήταν από μέρες σκοτωμένος.

> **«Σήμερα που η ζωή μας είναι αποτυπωμένη καρέ-καρέ στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, όλο και λιγότερο κοιτάμε τις περυσινές φωτογραφίες»**

Η πρώτη φορητή φωτογραφική μηχανή, η Kodak (ποια άλλη;), πουλήθηκε στην Αμερική το 1888. Εκανε τέτοιο πάταγο, που το επαρχιακό μαγαζάκι που την πλάσαρε μεταβλήθηκε σε τεράστια πολυεθνική εταιρεία. Ο καθένας πια μπορούσε να αιχμαλωτίσει για πάντα το προσωπικό και οικογενειακό του παρόν για να το βλέπουν οι επόμενες γενιές. Ηταν ένα τεράστιο βήμα του ανθρώπινου πολιτισμού. Εγώ προσωπικά είδα για πρώτη φορά Polaroid στο χωριό μου το 1967, στα χέρια ενός Ελληνοαμερικανού. Η (μπροστά στα εμβρόντητα μάτια μου) εμφάνιση της έγχρωμης φωτογραφίας, ήταν η δική μου εκδοχή του Χάρι Πότερ. Πέρασα τον Μπρούκλη για μάγο κι έφυγα τρέχοντας. Σήμερα, ένα τετράχρονο παιδί επεξεργάζεται ψηφιακά στο tablet του εκατοντάδες φωτογραφικές πόζες που τραβά το ίδιο, με την ίδια αίσθηση... φυσιολογικότητας που είχα εγώ στην ηλικία του όταν έκοβα ένα μανταρίνι από το δέντρο και το έτρωγα. Η ποσότητα, η πιστότητα, η ταχύτητα και η ευκολία εξαφάνισαν τη γοητεία της φωτογραφίας. Σήμερα που η ζωή μας είναι αποτυπωμένη καρέ-καρέ στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης φόρα-παρτίδα στα μάτια όλου του πλανήτη, όλο και λιγότερο κοιτάμε τις περυσινές φωτογραφίες. Η συμπυκνωμένη γοητεία ενός παλιού οικογενειακού άλμπουμ δεν υπάρχει πια ούτε μέσα σε όλο το Instagram. Το ίδιο τίμημα παντού...

Επικίνδυνες ισορροπίες στην ανατολική Μεσόγειο

Η αλλαγή πολιτικής των ΗΠΑ στην περιοχή και η απομάκρυνση από την απρόβλεπτη Τουρκία δημιουργούν νέα δεδομένα στο γεωπολιτικό σκηνικό

Του **ΘΑΝΑΣΗ Κ. ΤΣΙΤΣΑ**
Ανταπόκριση, Ουάσιγκτον

Λίγες ώρες μετά την κατάθεση του νομοσχεδίου που εισήγαγαν οι γερουσιαστές **Μπομπ Μενέντεζ** και **Μάρκο Ρούμπιο** στη Γερουσία -που προνοεί την άρση του εμπάργκο όπλων στην Κύπρο, την ενίσχυση των εταιρικών σχέσεων Ελλάδας-Κύπρου-Ισραήλ στην ενέργεια και στην ασφάλεια, ενώ κόβει την παράδοση των F-35 στην Τουρκία και βάζει στο στόχαστρο των ΗΠΑ τις τουρκικές παραβιάσεις στην κυπριακή ΑΟΖ και στο Αιγαίο- ο Τούρκος αναλυτής του Washington Institute, **Soner Gagaptay**, έγραψε στο Twitter: «Η αμερικανική πολιτική στην ανατολική Μεσόγειο μοιάζει πλέον σαν ένα γιγαντιαίο τάνκερ που αλλάζει σιγά-σιγά ρότα με κατεύθυνση από την Τουρκία προς την Ελλάδα...».

Είναι κοινή διαπίστωση στην αμερικανική πρωτεύουσα ότι για πρώτη φορά παίρνει σάρκα και οστά η διαφοροποίηση των απόψεων του Κογκρέσου για την Τουρκία, που ενισχύει τις φωνές εκείνες που υποστηρίζουν ότι οι ΗΠΑ χρειάζονται μια νέα πολιτική για την ανατολική Μεσόγειο, η οποία θα απομακρύνεται από την Τουρκία και θα βοηθά στη δημιουργία ενός συνασπισμού που θα λειτουργεί ως αντίβαρο.

Τώρα που η Τουρκία δεν αποτελεί πλέον έναν αξιόπιστο εταίρο των ΗΠΑ και έχει μια ατζέντα που έρχεται σε αντίθεση με τα συμφέροντα των ΗΠΑ και των συμμάχων τους, επιφανείς γερουσιαστές από την Επιτροπή Εξωτερικών Υποθέσεων της Γερουσίας απαιτούν αλλαγές στη νοοτροπία των ΗΠΑ σε ό,τι αφορά την πολιτική τους στην ανατολική Μεσόγειο και στη Μέση Ανατολή, ώστε να διασφαλίσουν ότι ο **Ταγίπ Ερντογάν** σέβεται τα συμφέροντα της αμερικανικής συμμαχίας στη Μέση Ανατολή.

Αυτό περιλαμβάνει την εξεύρεση εναλλακτικών για τη βάση του Ιντσιρλίκ και περικοπές στη στρατιωτική συνεργασία και τον εφοδιασμό, ιδιαίτερα λόγω της προκλητικής αποφασιστικότητας της Αγκυρας να προμηθευτεί τους ρωσικούς S-400, άρση του εμπάργκο όπλων στην Κύπρο, ενίσχυση της στρατιωτικής τους παρουσίας στην Ελλάδα κ.ά.

Η Μέση Ανατολή αλλάζει ραγδαία, αλλά η τελευταία που το αντιλαμβάνεται και αντιδρά είναι η Αμερική. Επί τουλάχιστον δέκα χρόνια η περιοχή περιγράφεται χονδροειδώς μοιρασμένη σε δύο στρατόπεδα: αφενός ένας φιλοϊρανικός συνασπισμός και μια χαλαρότερη ομάδα αντίθετη με τις φιλοδοξίες του Ιράν, αφετέρου. Εν συντομία, η διαίρεση ανάγεται επιπόλαια στο σχίσμα μεταξύ σουνιτών και σιιτών. Αυτή ήταν ανέκαθεν μια διαστρέβλωση και γίνεται όλο και περισσότερο προφανές ότι, παρά το γεγονός ότι τα δύο στρατόπεδα είναι υπαρκτά, αναδύεται επίσης και ένα τρίτο, διακριτό μπλοκ, με σουνιτικό προσανατολισμό και με την Τουρκία επικεφαλής. Η Αγκυρα μεταβάλλεται σε περιφερειακό παίκτη με δική του ατζέντα, φιλοδοξίες, ιδεολογία και συμμάχους. Οι κύριοι παίκτες της αντι-ιρανικής ομάδας είναι φιλοαμερικανοί, δηλαδή αραβικά κράτη, όπως η Σαουδική Αραβία, τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, η Αίγυπτος, η Ιορδανία και το Ισραήλ.

Για ένα διάστημα ο πόλεμος στη Συρία ένωσε την ομάδα αυτή με την Τουρκία και τους συμμάχους της από το 2011, στην κοινή τους αντιπαλότητα προς το καθεστώς του **Μπασάρ αλ Ασαντ** που υποστηρίζεται από το Ιράν. Οταν, όμως, οι περιοχές του Χαλεπίου, που ήταν στα χέρια των αντικαθεστωτικών ανταρτών, ανακαταλήφθηκαν από τις δυνάμεις του Ασαντ τον Δεκέμβριο του 2016, ο πόλεμος ουσιαστικά τελείωσε και μαζί του τελείωσε και το μέτωπο κατά του Ιράν. Τότε η Τουρκία άρχισε να εστιάζει τις προσπάθειές της στην ανάσχεση των ένοπλων κουρδικών οργανώσεων στη βόρεια Συρία και να διαμορφώνει μια συνεργασία με τη Ρωσία, το Ιράν και τον Ασαντ.

Τουρκικές φιλοδοξίες

Επιπλέον, αν η Τουρκία γυρίσει τελικά την πλάτη της στην Ευρώπη, μετά από έναν αιώνα αποτυχημένων προσπαθειών να ενσωματωθεί στη Δύση, και στρέψει το βλέμμα της ανατολικά, θα μπορούσε να αναδειχθεί σε περιφερειακό ηγεμόνα, τόσο φιλόδοξο όσο το Ιράν και περισσότερο αποτελεσματικό. Η Τουρκία, για μερικούς από τους σχεδιαστές της αμερικανικής εξωτερικής πολιτικής, δεν αποτελεί παράγοντα αστάθειας όσο το Ιράν, μπορεί όμως να γίνει μα-

η άποψη
του **ΜΑΚΗ ΤΖΙΦΡΑ***

*Νομικού

Με τη σωστή πλευρά

ΟΙ ΗΠΑ, εκτός από στρατιωτική υπερδύναμη, είναι ταυτόχρονα ένα πετρελαϊκό κράτος. Με έναν τέτοιο συνδυασμό χαρακτηριστικών μόνο η Ρωσία αποτελεί ανταγωνιστή της. Ο έλεγχος πηγών ενέργειας, πέραν των συνόρων τους, αποτελεί για τέτοιες δυνάμεις προτεραιότητα. Εχουν, άλλωστε, επίγνωση ότι λίγα κράτη στην εποχή μας είναι σε θέση με ίδια οικονομικά μέσα να παράγουν πετρέλαιο. Ετσι έκριναν οι ΗΠΑ ότι ήρθε η ώρα να προχωρήσουν στην εξόρυξη και εκμετάλλευση υδρογονανθράκων που κρύβονται στο θαλάσσιο υπέδαφος της νοτιοανατολικής Μεσογείου. Ομως η Τουρκία του Ερντογάν, που η σχέση του με τις ΗΠΑ έχει διαταραχθεί, θέλουσα να εξασφαλίσει ότι ικανοί πόροι εξ αυτής της εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων θα περιέλθουν σε αυτήν, άρχισε να απειλεί το όλο σχέδιο περί ασφαλούς εξόρυξης κι εκμετάλλευσής των. Παρά το ότι ανήκει στη στρατιωτική συμμαχία κρατών, της οποίας ηγούνται οι ΗΠΑ. Απειλώντας ότι έχει η ίδια τη στρατιωτική ισχύ να εμποδίσει το όλο έργο. Πρόσφατα δείχνοντας ότι είναι έτοιμη να συνεργαστεί με τη Ρωσία, ήτοι με τον μόνο υπαρκτό αντίπαλο δέος των ΗΠΑ, στον ακήρυχτο μεταξύ υπερδυνάμεων πόλεμο ελέγχου τέτοιων πηγών ενέργειας. Η συμμαχία Ισραήλ, Ελλάδος, Κύπρου για να προλάβει μια τέτοια εξέλιξη συνεστήθη. Η Τουρκία, όπως όλα δείχνουν, μη ικανοποιούμενη από τα «ανταλλάγματα», διεμήνυσε ότι προχωρά σε προμήθεια από τη Ρωσία των πυραύλων S-400. Οι πύραυλοι αυτοί δεν διασυνδέονται σε επίπεδο ηλεκτρονικής παρακολούθησης με τα οπλικά συστήματα της δυτικής συμμαχίας. Οπότε μπορεί δι' αυτών να καταφερθεί πρώτο χτύπημα όλως αιφνιδιαστικά. Η απειλή είναι σαφής. Οπότε σε απάντηση αυτής της κίνησης η αμερικανική κυβέρνηση «χόντρυνε το παιχνίδι», διαμηνύοντας ότι προτίθεται να αλλάξει τη στάση της και ότι παραβιάσεις διεθνών κανόνων δικαίου εντός της δυτικής συμμαχίας θα αντιμετωπιστούν ως παραβάσεις κανόνων δικαίου, που πλέον αφορούν και τις ΗΠΑ! Μέχρι τώρα τέτοιες παραβιάσεις δεν την πολυαπασχολούσαν. Κρατούσε, ως γνωστόν, ίσες αποστάσεις απέναντι σε Τουρκία και Ελλάδα. Ανεξαρτήτως ποιος ήταν ο θύτης και ποιο το θύμα! Διαμηνύεται σαφώς πλέον προς την Τουρκία ότι υφίστανται συμφέροντα που έχουν εταιρείες των ΗΠΑ στην εξόρυξη και μελλοντική εκμετάλλευση των υδρογονανθράκων, συμφέροντα αξιοπροστάτευτα! Οπότε δεν θα μείνουν επ' αυτού του ζητήματος αδιάφορες ως κράτος οι ΗΠΑ! Η πρόταση νόμου «για την ασφάλεια και την ενεργειακή συνεργασία στην ανατολική Μεσόγειο» κρούει στην Τουρκία καμπανάκι κινδύνου. Δεν θα επιτρέψουν σε αυτήν και τη Ρωσία να καταστούν «επικίνδυνοι αντίπαλοι». Υπό αυτό το πρίσμα η χώρα μας είναι με τη «σωστή πλευρά της ιστορίας», όπως θα έλεγε και ο Ελλην πρωθυπουργός. Φτάνει, βέβαια, προσεχώς να μη φτάσουν στα άκρα τα πράγματα.

Ηχηρό μήνυμα της Ουάσιγκτον

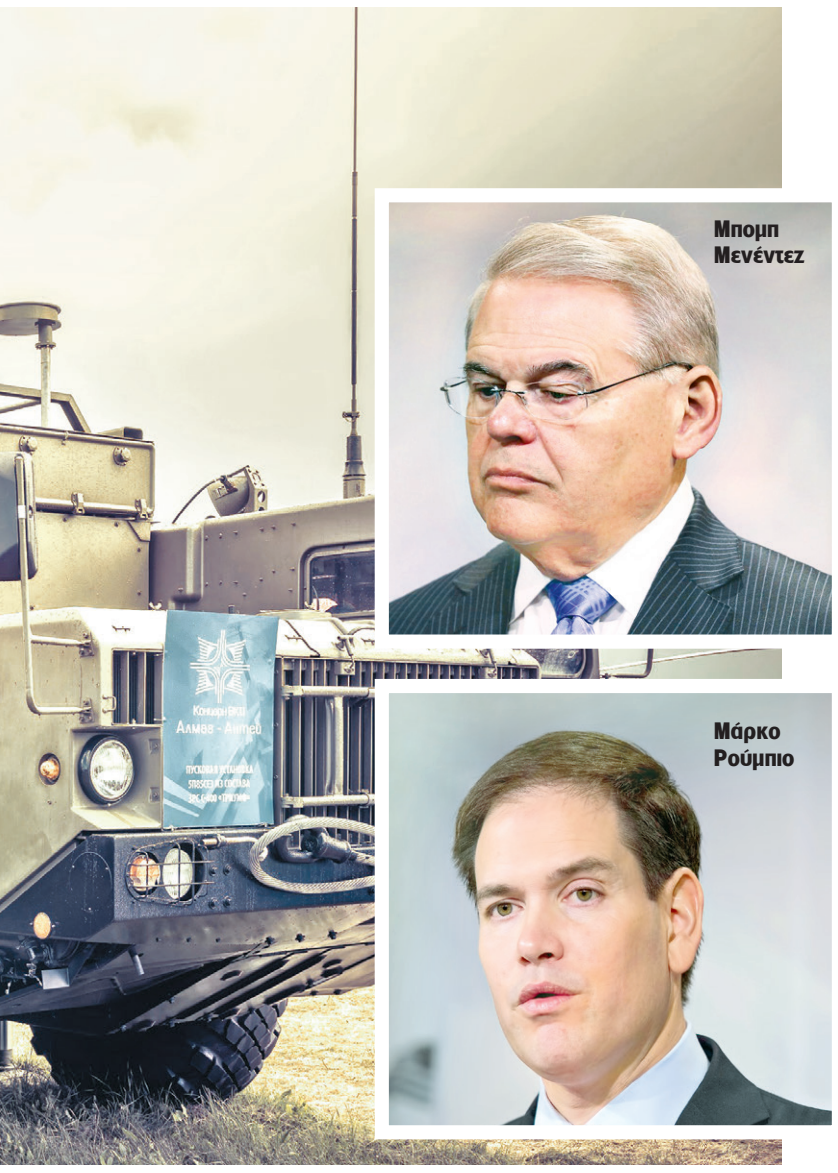

Μπομπ Μενέντεζ

Μάρκο Ρούμπιο

κροπρόθεσμα. Η Αγκυρα δεν έχει αποκρύψει τη διευρυνόμενη φιλοδοξία της να αναβιώσει την κυριαρχία της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας στον ισλαμικό κόσμο. Αμερικανοί πρώην αξιωματούχοι, που είχαν εμπλακεί σε αντιτρομοκρατικές επιχειρήσεις στην περιοχή, αναφέρουν πως έχουν δει τουρκικούς χάρτες, όπου απεικονίζεται η σφαίρα επιρροής να εκτείνεται στο εσωτερικό της Σαουδικής Αραβίας και μέχρι την Μπάσρα του Ιράκ.

Το Ισραήλ και αραβικές χώρες, όπως η Σαουδική Αραβία, τα ΗΑΕ και η Αίγυπτος, έχουν θορυβηθεί, επειδή δεν έχουν να αντιμετωπίσουν μόνο την επέκταση της επιρροής του Ιράν, αλλά και μια σουνιτική συμμαχία, της οποίας ηγείται η Τουρκία και χρηματοδοτείται από το Κατάρ. Ανησυχούν πως, αν η συμμαχία αυτή ευδοκιμήσει, μπορεί και να περιλάβει στους κόλπους της φιλοαμερικανικά κράτη, όπως η Ιορδανία και το Κουβέιτ. Η κυβέρνηση Τραμπ άργησε να αντιδράσει. Παρά τις προειδοποιήσεις διπλωματών και εμπειρογνωμόνων σε θέματα ασφάλειας που έχουν στο παρελθόν εργαστεί για τον **Τραμπ**, δεν υπάρχει κάποια ένδειξη ότι τα επιφανή στελέχη της αμερικανικής ηγεσίας, όπως ο σύμβουλος Εθνικής Ασφάλειας **Τζον Μπόλτον** και ο υπουργός Εξωτερικών **Μάικ Πομπέο**, έχουν καταλήξει σε έναν σαφή τρόπο αντίδρασης.

«Είναι προφανές ότι, σε όλο αυτό το γεωπολιτικό σκηνικό που εξελίσσεται και διαμορφώνεται, η αναβάθμιση της Ελλάδας έχει να κάνει με την απρόβλεπτη κατάσταση στην Τουρκία και με μια ευθυγράμμιση συμφερόντων στην περιοχή», ανέφερε στη **Realnews** ανώτατη ελληνική διπλωματική πηγή. «Ωστόσο», συμπλήρωσε, «δεν είναι καλή ιδέα και προς όφελος της Ελλάδας να τα ''σπάσει'' η Τουρκία με τις ΗΠΑ». Αναφορικά με τις προβλέψεις για το τι μέλλει γενέσθαι, όλα συγκλίνουν στο ότι στο σκληρό μπρα ντε φερ Ουάσιγκτον-Αγκυρας καθοριστικό παράγοντα τους επόμενους μήνες θα αποτελέσει η αποσταθεροποίηση της τουρκικής οικονομίας.

ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ

«Είναι προφανές ότι, σε όλο αυτό το γεωπολιτικό σκηνικό που εξελίσσεται και διαμορφώνεται, η αναβάθμιση της Ελλάδας έχει να κάνει με την απρόβλεπτη κατάσταση στην Τουρκία και με μια ευθυγράμμιση συμφερόντων στην περιοχή», ανέφερε στη Realnews ανώτατη ελληνική διπλωματική πηγή. «Ωστόσο», συμπλήρωσε, «δεν είναι καλή ιδέα και προς όφελος της Ελλάδας να τα ''σπάσει'' η Τουρκία με τις ΗΠΑ»

Οι S-400 και οι άλλες δουλειές που έκλεισαν Πούτιν - Ερντογάν

Η οικονομική συνεργασία των δύο χωρών γίνεται όλο και πιο στενή. Μάλιστα, ο κύκλος εργασιών της ρωσοτουρκικής συνεργασίας αυξήθηκε κατά 15% και διαμορφώνεται πλέον στα 25 δισεκατομμύρια δολάρια ετησίως

Της **ΤΖΕΝΗΣ ΚΡΙΘΑΡΑ**

tz.krithara@realnews.gr

ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟ χώρα-μέλος του Κινήματος των Αδεσμεύτων θυμίζει η Τουρκία παρά μέλος του ΝΑΤΟ. Είναι σαφές ότι ο Πρόεδρος **Ταγίπ Ερντογάν** έχει επιλέξει (άγνωστο για πόσο) την οδό της αυτονόμησης από τη συνεργασία με τις ΗΠΑ, μετέχοντας σε συμμαχίες με χώρες που βρίσκονται απέναντι στις Ηνωμένες Πολιτείες. Ετσι, **Βλαντιμίρ Πούτιν** και Τ. Ερντογάν είχαν μια ακόμα ευκαιρία να συσφίξουν τις σχέσεις τους.

Ο Ρώσος Πρόεδρος υποδέχθηκε στη Μόσχα τον Τούρκο ομόλογό του, σε μια εφ' όλης της ύλης συνάντηση, την ώρα που παραμένουν ανοιχτά μια σειρά από διεθνή μέτωπα, στα οποία Τουρκία και Ρωσία διαδραματίζουν πρωταγωνιστικό ρόλο. Στην τρίτη συνάντησή τους μέσα στο 2019, Πούτιν και Ερντογάν ενίσχυσαν περαιτέρω την πολύπλευρη συνεργασία τους, που επισφραγίστηκε από σειρά συμφωνιών μεταξύ υπουργών των δύο χωρών, ύστερα από πολύωρες συσκέψεις. Αδιαφορώντας για τις ισορροπίες της Συμμαχίας στην οποία ανήκει, η Τουρκία προχώρησε σε εγκωμιασμό της στρατιωτικής συνεργασίας με τη Ρωσία. Ο Ρώσος Πρόεδρος υπογράμμισε χαρακτηριστικά πως «οι επαφές στο πλαίσιο του υπουργείου Εξωτερικών, του υπουργείου Αμυνας και της στρατιωτικής και τεχνικής συνεργασίας αναπτύσσονται ενεργά». Ο Βλ. Πούτιν είπε ότι «άλλο ένα πολύ σημαντικό βήμα είναι τα μέτρα που λαμβάνουμε από κοινού εναντίον των τρομοκρατικών ενεργειών στην περιοχή. Ειδικά τα βήματα που κάνουμε στη Συρία έχουν μεγάλη σημασία». Με αυτόν τον τρόπο, ο Πούτιν υπενθύμισε στον Ερντογάν πως δεν μπορεί να αποφασίζει μόνος του για το πώς θα κινηθεί στη Συρία. Αφορμή για τις δηλώσεις του Πούτιν ήταν η πρόσφατη εξαγγελία του Ερντογάν για νέες χερσαίες επιχειρήσεις εναντίον των Κούρδων στη βόρεια Συρία. Ο Ερντογάν είχε δηλώσει πως μετά τις δημοτικές εκλογές της 31ης Μαρτίου στην Τουρκία «το πρώτο πράγμα που θα γίνει είναι να λύσουμε το ζήτημα της Συρίας στο πεδίο της μάχης και όχι στο τραπέζι». Συγχρόνως, όμως, αυτό το «από κοινού» προκαλεί πρόσθετο εκνευρισμό στις Ηνωμένες Πολιτείες, που βλέπουν ισχυροποίηση της συμμαχίας Τουρκίας-Ρωσίας, γεγονός που θέτει σε αμφισβήτηση τον ρόλο της Τουρκίας στο ΝΑΤΟ και την αξιοπιστία της ως ενεργού μέλους της Ατλαντικής Συμμαχίας.

Οπως μεταδίδει το τουρκικό πρακτορείο ειδήσεων Anadolu, Πούτιν και Ερντογάν ξεκαθάρισαν πως η συμφωνία παράδοσης στην Τουρκία των αντιαεροπορικών συστημάτων S-400 αποτελεί προτεραιότητα τόσο για την Αγκυρα όσο και για τη Μόσχα. Ο Ρώσος Πρόεδρος δήλωσε πως «σοβαρά ζητήματα που αφορούν την ενίσχυση της συνεργασίας μας τίθενται ενώπιον των χωρών μας και στον στρατιωτικό-τεχνολογικό τομέα. Πρωτίστως πρόκειται για την υλοποίηση της συμφωνίας που αφορά την παράδοση στην Τουρκία των αντιαεροπορικών συστημάτων S-400».

Η παράδοση των S-400 στην Τουρκία έχει προκαλέσει μεγάλη ένταση στις σχέσεις της Αγκυρας με την Ουάσιγκτον, αλλά και στις σχέσεις της Ουάσιγκτον με το ΝΑΤΟ. Οι ΗΠΑ έχουν ήδη «παγώσει» τη διαδικασία παράδοσης των αόρατων για τα ραντάρ μαχητικών αεροσκαφών F-35 στην τουρκική Πολεμική Αεροπορία και απειλούν να διακόψουν οριστικά τη συνεργασία, αν η Τουρκία παραλάβει τους S-400. Το ΝΑΤΟ, από την πλευρά του, απειλεί ακόμη και με έξοδο της Τουρκίας από την Ευρωατλαντική Συμμαχία, σε περίπτωση που παραλάβει τα ρωσικά αντιαεροπορικά συστήματα, καθώς η αγορά στρατιωτικού εξοπλισμού από χώρες που δεν είναι μέλη του ΝΑΤΟ αντίκειται στις διατάξεις, με τις οποίες οφείλουν να συμμορφώνονται τα κράτη-μέλη του οργανισμού.

Στενοί οικονομικοί δεσμοί

Πούτιν και Ερντογάν συζήτησαν εκτενώς για την ολοκλήρωση του ρωσικού αγωγού φυσικού αερίου στην Τουρκία, του TurkStream, αλλά και για την ολοκλήρωση του πρώτου τουρκικού πυρηνικού σταθμού στην πόλη Ακουγιού. Ο Ρώσος Πρόεδρος τόνισε την ανάγκη να βρεθεί πρόσθετη χρηματοδότηση μέσω της προσέλκυσης Τούρκων επενδυτών, προκειμένου να έχει ξεκινήσει η λειτουργία του πυρηνικού σταθμού μέχρι το 2023 και να γίνει η πρώτη εκτόξευση πυραύλου. Ο Πούτιν υπογράμμισε, σύμφωνα με το πρακτορείο Tass, πως «η ρωσοτουρκική συνεργασία στον ενεργειακό τομέα έχει αποκτήσει στρατηγικό χαρακτήρα. Η Ρωσία είναι ο μεγαλύτερος προμηθευτής φυσικού αερίου στην Τουρκία και το περασμένο έτος εξήχθησαν στην Τουρκία 24 δισεκατομμύρια κυβικά μέτρα. Αυτό καλύπτει σχεδόν το ήμισυ των αναγκών της χώρας».

Οπως ανακοίνωσαν Πούτιν και Ερντογάν, η οικονομική συνεργασία των δύο χωρών γίνεται όλο και πιο στενή. Μάλιστα, ο κύκλος εργασιών της ρωσοτουρκικής συνεργασίας αυξήθηκε κατά 15% και διαμορφώνεται πλέον στα 25 δισεκατομμύρια δολάρια ετησίως. Ο Τούρκος Πρόεδρος προανήγγειλε, σύμφωνα με το πρακτορείο Anadolu, την υπογραφή τριών νέων εμπορικών συμφωνιών ανάμεσα στη Ρωσία και στην Τουρκία, ενώ δεσμεύτηκε πως θα εισαγάγει φοροελαφρύνσεις και κίνητρα για τους Ρώσους επιχειρηματίες που επιθυμούν να επενδύσουν κεφάλαια στην Τουρκία.